-g-

Голос

ТИЖНЕВИК

Львів 2 січня 1938

Рік І. Ч. 50-э

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. долари, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Сикстуська 43. а І. п.

Із п'ятдесятим числом

Із цим числом закінчує „Голос" перший рік свого існування. П'ятьдесять чисел тижневика — п'ятьдесять тижнів змагання за вдержання „Голосу", за поширення його і розбудову.

Не легкий був цей перший рік. Читачі „Голосу", його передплатники й однодумці може нераз і не всилі збагнути, з якими труднощами, з якими перепонами приходиться видавати часопис — орган молодої незалежної думки, що не має ні меценатів, ні субсидій з якогонебудь боку і, що покладається тільки на власні сили — на своїх передплатників, кольпортерів і прихильників, на їх точність, акуратність і зрозуміння ваги і значення такого часопису як „Голос".

Кидаючи оком взад — на пройдений шлях приходиться сьогодні ще й пригадати ту шалену кампанію з боку усяких чинників, яку „Голос" мусів витримати. Починаючи від радикальних і паліївських „натяків" на всякі „гадючі фонди" і „петлюрівські хліби", що на них нібито спірається „Голос", почерез повінь клевет і знеславлювання його редакторів і співробітників — аж до ганебного нападу „фронтовиків" на видавця і редактора „Голосу", — не було здається ніякої „зброї" в арсеналі наших противників, якої вони не хопилися б в боротьбі із „Голосом". Клевети, фальшування, денунціяції, найнеможливіші сплетні — все було добре, щоб тільки „підірвати", „знищити" отой клятий „Голос!"

Протеж нарікати з того приводу нема чого! Боролися й боремося ми — ті, що в „Голосі" і коло нього, за перемогу нашої Ідеї, за здійснення нашої найвищої Мети за перемогу правди в нашому національному і громадському життю. Скриті і явні удари, що їх ми одержували з різних боків, напади, що їх нам приходилося зазнавати, завжди нові вороги — доказують про силу думок, що їх ширив „Голос", як і про те, що „Голос" — це позиція, з якою всі мусять рахуватися. Що є сьогодні люди, які на саму згадку про „Голос" падають в скажену лють, що є чимало таких, які нетерпляче чекають, що ось-ось ми „скрутимо карк", що сердешно бажають, а то й стараються, щоб нас при найближчій нагоді „шляг трафив" — чи треба дивуватися тому, хто знає, що без боротьби нема життя, і що тільки той не має ворогів, хто нічого не чинить і не значить.

Витривати на становищі, встоятися в повсякчасній щоденній боротьбі і праці дають нам силу ті тисячні ряди наших однодумців та прихильників, що своїми відзивами, листами й заохотою підтримували нас морально в цілому отому році. Завдяки їм знали ми, що ми — отут коло „Голосу" не самі. Що за нами сьогодні тисячі активних громадян цілої країни, які словом і ділом виявляють, що ідея „Голосу" — це їх ідея. Що наші слова, наші поклики й думки не падуть у порожнечу — що вони завжди падають на пригожий грунт і добувають нашому рухові й ідеї нових визнавців і прихильників.

І ще дали нам змогу вести й продовжувати почате діло передовсім наші точні й совісні передплатники і кольпортери. Це їм завдячує „Голос" своє існування і без їх допомоги й участи ми не виконалиб і сотої частини покладеного завдання. Підчеркуємо це тому, щоб наші післяплатники й довжники зрозуміли і знали, що недотягнення, спізнення, подвійні числа „Голосу" у великій мірі мають причиною їх неточність. Це не для докору. Цим хочемо тільки, щоб усі, хто читає „Голос" зрозуміли, що поширення й розбудова часопису залежить тільки завжди в першій мірі від солідности й точности його передплатників і кольпортерів. Якщоб сьогодні всі наші передплатники і кольпортери вив'язувалися якслід із своїх завдань — ми мали б змогу видавати вже „Голос" двічі в тиждень.

Закінчуючи перший рік і починаючи другий рік існування „Голосу" — ми не приходимо до наших читачів з ніякими обіцянками ні „дарунками". Не проголошуємо за прикладом інших „пресових органів" „нагород", не розписуємо ніяких „премій", не заповідаємо всяких „безплатних додатків". Хочемо і в цьому другому році разом із усіма нашими однодумцями продовжувати свою працю, боротися за перемогу нашої думки і нашої правди. За здійснення нашої найвищої Ідеї!

Нагород ні премій не чекаємо і за них не змагаємося. І в цьому новому році — другому році „Голосу" благословитимемо долю теж і за труднощі, удари й ворогів, якщо вона захоче ще наділити нас ними!

Українці!

Чи знаєте Ви, що НЕПИСЬМЕННІСТЬ — то найбільший ворог кожного народу, найстрашніша гальма його поступу на всіх ділянках життя, каламутне джерело його духового рабства?

І чи знаєте Ви, що серед нас, осьтут на західніх землях аж мільйон сімсот двадцять тисяч (себто 41.7 відсотків), а в самій тільки Галичині аж вісімсот тридцятьшість тисяч (себто 34.5 відсотків) українців у пошкільному віці (від 14. року життя вгору) — не знає сьогодні основ грамоти, себто стільки української молоді та старших не вміє ні читати, ні писати? Їх душі опутує темнота, вони не бачать іще ні своєї цілі, ні шляху до неї... І як же так іти вперед? І як же тут за кращу долю змагатись?...

Та чи знаєте Ви, що неписьменність і далі грізною навалою налягає на що-раз-то нові сотні тисяч української дітвори та доросту, що мусять виростати без народньої школи, побільшуючи кожного року неписьменність народу до просто жахливих розмірів?

Чи можна спокійно — байдуже дивитись на те, як повінь неписьменности заливає наші села й міста, як з ніг валить наших братів і сестер, як відосередніми течіями відносить їх згодом у чужинне море?...

Хто Бога в серці має — биймо в дзвони — і то скрізь:

НА ТРИВОГУ!

Щоб нашої рідної країни до решти повінь не залила!...

МИ ВСІ — письменні, що вміємо читати й писати, —

МИ ВСІ — чесні, що почуваємо право зватися українцями, —

МИ ВСІ — свідомі, що болієм душею над нашим лихоліттям,—

МИ ВСІ — вірні сини й дочки Українського Народу, що бажаємо кращої долі Рідній Країні —

Ставаймо всі як-стій у лави завзятущих борців із нашим найбільшим нещастям — із темнотою народу!

Всіми можливими способами (організуючи неписьменних у членів наших низових установ та утворюючи для них курси, або працюючи над невеличкими гуртками, чи таки просто над окремими людьми) — всіми можливими засобами (з будьякого українського букваря, найкраще з ювилейного видання, „До СОНЦЯ", початки письма й рахунків для старших") — борімся всі з цим ворогом народу.

Бо ворог той, як не вб'ємо його ми, — сам від себе не згине.

Бо ворог той, як не виставимо мерщій із свого боку соток тисяч героїв-боєвиків — від самих наших щорічних закликів не відступить.

ГРОМАДЯНИ — ГРОМАДЯНКИ!

Напередодні великого ЮВИЛЕЙНОГО РОКУ „ПРОСВІТИ", що саме вступає у 70 рік своєї безупинної боротьби

ЗА ВИЗВОЛЕННЯ ДУХА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ —

нехай скрізь по наших селах і містах, по цілій рідній землі, серед усіх свідомих українців — пролунає могутно і твердо:

НЕПИСЬМЕННОСТІ — СМЕРТЬ!

Нехай цей великий поклик понесеться широко в народ:

із сторінок усієї нашої рідної преси,

із усіх церковних проповідниць,

із домівок усіх наших установ і товариств,

із уст кожного свідомого українця й українки.

Через грамотність — до національної свідомости, гідности та чести, до сили та слави рідної країни!

Львів, дня 7. грудня 1937.

† Андрей Митрополит (в. р.); Матірнє Товариство „Просвіта" у Львові; Комісія для поборювання неписьменности при Т-ві „Просвіта"; Наукове Товариство ім. Т. Шевченка; Українське Педагогічне Товариство „Рідна Школа"; Товариство Священників ім. св. Андрея; Ревізійний Союз Українських Кооператив; Краєве Товариство „Сільський Господар"; Центральне Українське Жіноче Товариство „Союз Українок"; Руханкове Товариство „Сокіл-Батько"; Руханково-Спортове Товариство „Великий Луг"; Українське Товариство „Відродження"; Взаїмна Поміч Українського Вчительства; Товариство „Учительська Громада".

ЦЕ ЧИСЛО — З РІЗНИХ ПРИЧИН — ПОЯВЛЯЄТЬСЯ ЯК ЧИСЛО ПОДВІЙНЕ. — ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО СВЯТОЧНЕ Й ПЕРШЕ ЗА 1938. РІК ПОЯВИТЬСЯ В ЗБІЛЬШЕНОМУ ФОРМАТІ Й ОБ'ЄМІ ДНЯ 3. СІЧНЯ 1938.

КОМУНІКАТИ

ВІДЛОЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО З'ЇЗДУ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Звичайний Загальний З'їзд Рідної Школи відложений з річевих і технічних причин. Він не ВІДБУДЕТЬСЯ 24. і 25. ГРУДНЯ 1937 р., як це зразу Головна Управа Р. Ш. плянувала. Натомісь він ВІДБУДЕТЬСЯ 2. ЛЮТОГО 1938 Р. Якщоб програми нарад не можна було вичерпати в одному дні З'їзд протягнеться й на 3. лютня 1938 р. Програму й залу нарад подамо своечасно около 15. січня 1938 р. в українській пресі.

Всі рідношкільні організації (Повітові Союзи Кружків Р. Ш. і Повітові Кружки Р. Ш.) ПОДБАЮТЬ ПРО СПИС ДЕЛЕГАТІВ КРУЖКІВ Р. Ш. СВОЄЇ ОБЛАСТИ, вибраних на місцевих Загальних Зборах, провірять, чи кожний поданий делегат дійсно вибраний, чи він постійно живе в місці осідку Кружка Р. Ш., що його вибрав, чи він записаний там у реєстрі, як член затверджений Головною Управою Р. Ш. і, чи вплатив членську вкладку за 1937 рік та надішлють такі списи безумовно до КІНЦЯ ГРУДНЯ 1937 р. Головний Управі Р. Ш. Одночасно подадуть також своїх відпоручників. Головна Управа нaготовить уповноваження й перешле їх Повітовим Союзам (Кружкам) Р. Ш. для доручення на час дотичному делегатові. Очевидно це відноситься тільки до тих Повітових Союзів (Кружків) Р. Ш., що ще з якихнебудь причин таких списів не переслали. ТІЛЬКИ ДЕЛЕҐАТИ З ТАКИМИ ПОВНОВЛАСТЯМИ БУДУТЬ ДОПУЩЕНІ НА ЗАЛЮ НАРАД. Часу ще доволі багато й усе можна ще виконати точно.

Якби Пов. Союзи (Кружки) Р. Ш. того не виконали, то можуть тим наразити делегатів своїх областей на непотрібні неприємності, за які мусять перебрати вину на себе.

Тому всі місцеві Кружки Р. Ш., що ще не подали протоколів своїх Загальних Зборів до відома Пов. Союзам чи Повітовим Кружкам Р. Ш., нехай це зроблять негайно. Якщоб вони того не зробили, нехай Пов. Союзи (Кружки) Р. Ш. самі про це подбають.

Інших, окремих закликів, ані поук у тій справі не буде.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

КОМУНІКАТ

в справі опіки над академічною молоддю.

Подаю до відома українського громадянства, що рішенням Митрополичого Ординаріяту у Львові з дня 3. грудня 1937 р. ч. 115 37 перебираю заступництво академічного душпастиря та опіку над студіюючою молоддю під духовним та харитативним оглядом.

В обсяг моєї праці входитимуть:

1. Релігійно-духовна опіка над українською студіюючою молоддю у формі релігійних конференцій, проповідей, викладів, реколекцій та приватних гутірок, порад і т. п.

2. Релігійно-харитативна акція, тобто матеріяльна поміч, що випливає з глибоких засад християнської харітас — чинної любови у формі допомог на студії, прожиток, лікування, вакацийний відпочинок і т. п.

3. Загально всі справи, які в'яжуться зо студіями та життям академічної молоді і мають якенебудь відношення до душпастирювання.

Звертаюся тому до всього українського громадянства з проханням про підтримку в цій праці; зокрема для уможливлення і розвинення харитативної помочі студіюючій молоді, прошу пересилати добровільні жертви на мою адресу: о. д-р Іван Гриньох, Львів, пл. св. Юра ч. 5.

ДО ВСІХ АБІТУРІЄНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ В СТАНИСЛАВОВІ

З нагоди останньої матури давнього клясичного типу задумує Самоврядна Шкільна Громада при держ. гімназії з українською мовою навчання в Станиславові видати друком історію своєї гімназії.

До участи в цій праці запрошує всіх колишніх учнів-абітурієнтів згаданої гімназії. Всякі спомини, статті, матеріяли до історії гімназії і т. ін. просить слати найдалі до кінця лютого 1938 р. на адресу:

Самоврядна Шкільна Громада при українській муж. гімназії в Станиславові вул. Перацького 44.

З життя і преси

Оборонці зрадництва і рабства

Невідомий автор, захований під криптонімом Гл. Л. у статі під заг. „Про героїв, яких ми не розуміємо“ („Діло“ ч. 274 із дня 12. XII. ц. р.) взявся — годі зрозуміти для якої мети — на силу пхати московських запроданців, а саме Скрипника, Любченка та Бондаренка у ряди національних героїв, та ставити їх поруч дійсних героїв-мучеників, що боролись і борються за освобождення України від гнету Москви. Дивовижна, а то й злочинна оця, нічим неоправдана тенденція, робити із зрадників, із відомих громил „контреволюції“ на Україні, із катів Союзу Визволення України національних героїв! І треба вважати такі писання хіба — аналогією зрадництва.

Злочинне намагання.

Невже ж нема у нас кращих постатей для творення культу боротьби, посвяти для батьківщини і геройства, що треба аж шукати їх у „героях“, що за миску московської сочевиці ревно помагали в поневоленню і руйнованню України? Чи дійсно наша суспільність аж так далеко не розуміє — як твердить автор вище наведеної статті — геройства, що для посилення того культу треба дошукуватися геройських вчинків у Скрипника і Любченка? Автім годі сьогодні заперечити, немов то культ для наших національних героїв не знаходить зрозуміння серед найширших кругів нашої суспільности. Можемо про це переконатися хочби із сторінок нашої преси, яка містить описи обходів, що відбуваються у всіх місцевостях наших земель для вшанування памяти наших національних героїв. Не брак у нашому давньому і недавному минулому геройських постатей і безприкладної посвяти, не брак їх і в нашій сучасности — і українська суспільність знайде для дійсного геройства признання та зуміє його як слід оцінити. Отже не має жадної потреби дошукуватись геройства там, де його не то що не було, а навпаки було все, що геройство заперечує, — там де була зрада батьківщини, де було запродантство та рабство і вкінці де була трусливість.

Так трусливість!

Бо годі уважати геройством самогубство людини, що не мала навіть відваги стати перед своїми політичними спільниками і однодумцями та бодай сказати їм правду в очі. Бо годі назвати геройським чином самогубство людини, що покірно і добровільно, йдучи за тенденціями ворога, накладає на себе руку, не здобуваючись навіть на найменший протест. А втім „герої“ ці знали большевицький режим і розуміли, що з хвилиною, коли вони для того режиму стали, не то невигідні, а може тільки зайві, то „підуть в розход“. Для них й не було вже иншого виходу, як наклавши на себе руку, вкоротити муку вичікуванню хвилі, коли їхні зверхники розправляться з ними. Якщо тим людям дійсно була близька українська справа, тоді б вони, зрозумівши, що для них немає вже другого виходу, як тільки згинути, то були б старались смертю своєю принести користь батьківщині. Моглим ж бодай одним чином довести, що гинуть з протестом, що гинуть за українську справу. Одначе на жадний чин, на жадний, навіть словний протест вони не здобулись, бо були покірними рабами до кінця. Не в ім'я ідеї української самостійности, але для слави Москви пустили в себе кулю.

Яка ідея?!

Шановний автор не находить навіть назви для очеркнення посвяти тих людей, що в ім'я ідеї української самостійности йдуть не лиш на смерть, а на гірше смерти — страхіття льохів Г. П. У. І годі не погодитися з цим, що безприкладне це геройство — але й годі ставити побіч величних постатей геройських мучеників ГПУ постатті тих, що не мали відваги стати перед обличчам ГПУ, а воліли покінчити все одним махом. Не мали вони тієї відваги, бо не мали морального опертя в ідеї. Ідея була б їм дала силу стати з піднесеним чолом перед наїздницьким судом і приняти з рук ворога усі муки. Та ідеї тієї в них не було — що більше ідею ту вони поборювали і то поборювали большевицькими методами. Чому ж ні Скрипник, ні Любченко не пустили на знак протесту собі кулі в лоб, коли відбувався процес С. В. У.? Мало того що вони не протестували, але були ж вони головними виконавцями московського насильства над людьми, що дійсно діяли в ім'я ідеї визволення України.

Не можна порівнювати

Чиж можна переводити аналогію між Скрипником, чи Любченком а героєм — як каже автор п. Гл. Л. — модерного повстанця Полтарацьким, чи пак Півторакопкою, що займаючи керовничий пост свідомо допускався саботажу. Півторакопка — як подає автор — служив в Українській Армії й із зброєю в руках боровся проти московської окупації. Якщо потому й пішов служити у большевицьку установу, то не для наживи, а тільки для можливости дальшої — тепер вже підпольної боротьби, рискуючи цілий час життям на випадок здемаскований минулого, теж на випадок викриття підпольної діяльности. Комунізм його то фікція — і якщо підчас процесу признається до своєї протикомуністичної діяльности, то робить це свідомо і цілево. Це ж одинока нагода, щоб поширити гасло боротьби за визволення України. І це його остання жертва, останній чин в ім'я ідеї, задля якої жив і для якої життя віддав. Таких героїв українська суспільність завжди зрозуміє і вшанує.

Московські наймити

Натомість годі уважати за національних героїв чужих наймитів, що у боротьбі проти українського державництва спряглись з червоною Москвою. Людей, що в час визвольних змагань українського народу пішли на службу ворогам, що служили вірно ворогові проти своєї батьківщини аж до кінця свойого нужденного життя. Не може батьківщина знайти для них ні крихітки прощення ні співчуття — як немає ні чину, ні покути, щоб направив те зло, яке вони вчинили свойому народові. Не може бути для них жадної реґабілітації, хоч би й за ціну їхнього життя. І Юда самогубством відпокутував зраду, та вчинку цього ніхто досі не старався реґабілітувати. Ідея не знає сентиментів — навпаки вимагає жертв і жертви ці дає наш народ. Чи ж супроти тих жертв, супроти дійсних героїв українського визвольного руху з-під московського ярма, супроти смерти тисячів борців може будити у нас найменше співчуття смерть кількох зрадників? Невжеж не спрофануємо пам'яти дійсних героїв, ставляючи побіч них Скрипників, Любченків і Бондаренків? Немає для них ні оправдання, ні прощення! Від батьківщини належиться їм тільки одне: — смерть!

„Коли ж писатимуть Книгу Українського Суму“, то втягнуть тоді як героїв й отих — чомусь то несимпатичних шановному авторові — повстанців, що гинуть з обрізами в руках і з окликом „слава“ і Півторакопку й інших й інших, що на ім'я їм сотки тисяч! Може й впишуть туди Скрипника, Любченка Бондаренка та вже ніяк як героїв, а як спричинників отого Українського Суму, як співвинних лихоліття України, як її катів!

Іще трудова безхребетщина

Цікаво, що з подібним виступила празька „Трудова Україна“, орган „української партії соціялістів-революціонерів“, в 6 ч. якого з 30. жовтня 1937. находимо статтю „Жертва вечірняя“, посвячену П. Любченкові. Вже сам наголовок навіває нотою розслинявіння малоросійської душі, що все найглибше відозветься там, де можна комусь щось простити. А простити Любченкові „Трудова Україна“ мусить тимбільше, бо він колишній соціял-революціонер, отже партайман. Не він винен у тому навіть, що пішов до Леніна, а Петлюра й „українська реакція“, що „відіпхнули“ від себе „величезні відділи українських лівих соціялістів-революціонерів“.

Отже „Трудова Україна“ пише: „Любченко — жертва своєї молодости, революційного темпераменту, гарячої любови до свого народу, віри в людські ідеали й довіря до московського большевизму“. Це останнє для „Тр. Укр.“ нічого не значить: „Не можемо кинути на нього (Любченка) каменем — пише всепрощаючий малорос з „Труд. Укр.“. — Помилявся та не тільки з кар'єризму. Та й не тільки він. Всі ми багато помилялися вірою в ліву чи праву підмогу“. Отже, виходить, не простимо ми Любченкам, не простять і нам...

Прощання зрадникам нації має в нашої безхребетної малоросійщини вироблені вже ориґінальні закони й формули: „Любченко українець — пише „Тр. Укр.“ — знищив Любченка московського служаку, хоч сам при цім згинув. Бувший український соціяліст-революціонер застрілив голову народних комісарів України, призначеного Москвою“. Отже, як бачимо, був не один Любченко, а кількох, вони себе стріляли взаємно, погинули при цьому всі і з цього процесу „жертви вечірньої“ вийшов Лючено — ангел, новий національний святий.

Здається, дальше доводити вже аналогію зрадництва і рабства, як це чинить п. Гл. Л. у „Ділі“ і празька „Трудова Україна“ — годі! Докотилися...

Культурне виховання італійського села

(Від нашого кореспондента з Риму)

Проблема селянської маси для італійського режиму належить до одньої з найважніших. Йде не тільки про збереження його індивідуального обличчя як такого в комплексі різних справ фашистівського устрою, але передовсім про його культурний рівень. Бо селянська маса в рільничих країнах становить переважно рішальну підбудову державного життя, а в Італії — де є около 16 мільйонів рільничого населення, ця проблема висувається на перше місце, саме через брак природніх багацтв, чого другі нації мають подостатком. З того то заложення італійський уряд приходить до висновку, що село при добрій господарці, освіті, культурі та вивищенні його індивідуальної гідности — може заступити всі природні цінності й оздоровити націю так морально як і матеріяльно.

Праця над культурним піднесенням італійського села йде не від сьогодні. Фашистівська пропаганда на тому полі має вже за собою добру позитивну історію. Для тієї мети створено осібні Фашистівські Союзи Рільничих Робітників, які по деяких модифікації тепер, змогли розвинути колосальну пропагандивну акцію за поміччю професійних інструкцій для селян, спеціяльних курсів, і т. п. діяльности. Активність тих Союзів позначається передовсім від часу нової норми, т. зв. „XXX. Карти Праці" (яка започаткувала поліпшення соціяльного становища рільника). Так, напр., в самому 1936—37 році влаштовано до 3.000 професійних курсів з рамени Провінціяльних Союзів, на яких прочитано біля 50.000 теоретично-практичних лекцій в загальній приявності понад 200.000 слухачів. Для переведення культурної пропаганди на селі вжито передовсім звукового кіна.

Звукове кіно не тільки допомогло названим Союзам переродити духово селянські маси, але причинилося до піднесення його культурного рівня. На це вказує хочби й те, що державні чинники мусіли переорганізувати цілу дотеперішню систему, заступаючи її більш практичною: автокінозвуковиками, тобто звуковими кінами, монтованими на вантажних самоходах, бо тільки такі можуть розвинути свою акцію в кожній порі дня і на кожному місці. Це відповідає мандрівним театрам „Каррі ді Теспі", монтованих на вантажних самоходах, які й розвивають свою діяльність в дуже скорому часі і дуже додатно з виховно-пропагандивної сторони на кожному місці провінції і в кожній порі дня. Оцією системою проваджена культурна акція серед села — належить до найсвітліших, бо з неї користають в дуже скорому часі навіть найдальші закутки краю.

Якжеж відбуваються такі лекції? Очевидно, в працюючі дні — такі курси мають місце вечорами в „Каза дель Фашьо" (щось як наш Нар. Дім), куди сходяться зовсім вільно рільники всякого стану послухати наукових практичних лекцій демонстрованих живими образазами в першу чергу з професійної ділянки, переплітуваної опісля народною музикою, культурно-етнографічними фільмами, звітами з політично - господарських маніфестацій цілого краю, національними подіями, як теж викладами про рільництво, економіку і т.п. Очевидно, що така різноманітна систематизація лекцій-курсів не тільки що не томить, але заохочує й організує, а маси, які мали нагоду асистувати на цих проєкціях, домагаються їх повторення.

Оцей небувалий успіх родить нові запотребування: систематичної достави потрібних фільмів і розширення активної сітки на цілий край. В тому першу й основну поміч дає Національний Інститут „Люче" (спеціяльне заведення для фото-хроніки), який віддає для пропагандивної диспозиції ввесь свій актуальний матеріял. Досі кожний селянин міг бачити нові публичні конструкції, спущування нових кораблів на море, народні зібрання, колосальні реґуляційні досягнення, запомогову акцію режиму та всякі політично-історичні дні Італії. Одначе тут селянин був тільки пасивним глядачем і міг бути більше або менше вдоволеним, так само як і в театрі. Ось тут Союзи вирозуміли психіку села і прийшли йому на зустріч: робити низи активними на всіх ділянках. Цей постулят заповнився виробленням нових фільмів з чисто сільської тематики, в мистецькому й добірному оформленні, в якому акторами, тобто протагоністами, являються правдиві селяни, зможуть відтворити чистоту сільського окруження, його радість і реальну сторінку родинного життя, красу і поезію широких піль, змагання за щоденне індивідуальне життя і потенцію своєї нації в цілості.

Позатим йдуть фільми про фізичну працю селянина, перетворювання пустарищ і неужитків на родючу землю, ілюстрації колективних зусиль в тій ділянці, великі агрикультурні реалізації, які мають тепер місце в Мантовано, Макарезе і на Сицилії головно, тощо. Ще інші фільми мають культурно-побутовий характер: сільська хата, праця на ріллі, модерні експерименти на землі зо збіжжям, як відбуваються господарські зв'язки з інституціями на купно-збут і тд. Все це фільми довгі, повчаючі та дуже впливові пропагандивно. Коротші знову присвячені гігієні, праці і вдержанні сільської хати по культурному вихованні дітей, збові плодів і др.

Оця модерна методика праці для культурного піднесення італійського села знайшла широкий відгомін в краю через своє оригінальне пристосування, швидкість і цікавість. **Микола М. Палій. Рим.**

Великий процес у Рівному

(335 літ в'язниці).

Дня 17. грудня (п'ятниця) перед рівенським судом присяглих розпочався великий політичний процес проти 55-ох молодих українців, сільських хлопців з Костопільщини. Оборонцями в цьому процесі були: др. Степан Шухевич і др. Володимир Старосольський. Підсудні це переважно молоді хлопці у віці від 18 до 28 літ. Між ними було трьох старших селян у віці 37, 38 літ. Треба звернути увагу, що ці молоді люди із звичайною сільською освітою зуміли провадити в своїх селах культурно-освітнє життя, закладати читальні та улаштовувати різні культурні імпрези. Своєю поведінкою і відповідями на процесі робили дуже корисне враження. Акт обвинувачення закидував їм, що вони належали до О. У. Н. та вербували до тієї організації. Почалось це 1933. р. коли то на терені Костопільщини з'явився якийсь Степан Чарнецький та зорганізував першу трійку з підсудних Івана Кублея, Григорія Рибака і Василя Шабаровського. Коли в 1935. р. арештували Ст. Чарнецького згадані підсудні стали організувати дальші трійки О. У. Н. і завдяки своїй рухливості поширювали швидко ряди тієї організації на терені Костопільщини, так, що при кінці 1935. р. тих трійок було вже так багато, що створено для них районову команду з осідком в Звіжджі. Завдяки впливам О. У. Н. на весні 1935. р. скріплено в Костопільщині акцію в справі української церкви. Дня 29. вересня 1935. р. вбито отця Арсенія Татуру, що різко протиставився українізації церкви. Щоб скріпити у завербованих членів О. У. Н. віру у власні сили та заохотити симпатиків О. У. Н. масово вступати до тієї організації — рішено на терені Костопільщини перевести ширшу терористичну акцію. Тією новою акцією були підпали по селах Костопільщини жидівських будинків та будинків людей, що їх запідозрено в контакті з поліцією.

Більша частина підсудних так як і в слідстві так і на розправі заперечила всі поставлені їм закиди, та свою приналежність до О. У. Н. Біля 25 підсудних признаюся до приналежности та до інших вчинків, підкреслювали одначе при тому ідейні мотиви факту своєї приналежности. Що до підпалів, заявили, що ініціятива підпалювати жидівські будинки вийшла від них самочинно.

Усі підсудні зізнавали по українськи.

По переслуханні цілої низки свідків, які до розправи не внесли нічого нового, промовляли обидва прокуратори. Зчерги промовляли оборонці др. Шухевич і др. Старосольський, які доказували, що підпали були самочинною акцією підсудних, які вважали, що в цей спосіб боряться з комуною.

В середу, 23. грудня запав присуд, яким засуджено: 1. Григорія Рибака на 12 літ; 2. Петра Шидловського на 10 літ; 3. Петра Петрини Петринчука на 9 літ; 4. Івана Кублея на 11 літ; 5. Пилипа Мартинчука на 10 літ; 6. Олекса Шворобея на 8 літ; 7. Івана Трофимчука на 5 літ; 8. Костя Гірея на 7 літ; 9. Гната Степанюка на 3 роки; 10. Олексу Лобача на 3 роки; 11. Остапа Кальчука на 7 літ; 12. Олексу Трофимчука на 5 літ; Йова Трофимчука на 5 літ; 14. Миколу Архипчука на 5 літ; 15. Захара Пукальчука на 7 літ (на підставі амнестії на 4 роки і 8 місяців) і 16. Прокопа Шворобея на 5 літ (на підставі амнестії на 2 роки і 6 місяців); 17. Олексу Скибу на 7 літ; 18. Володимира Піньчука на 7 літ; 19. Петра Ковтунюка на 5 літ; 20. Петра Мельника на 5 літ; 21. Кирила Тарасюка на 5 літ; 22. Івана Кудру на 7 літ; 23. Павла Петриньчука на 3 роки; 24. Павла Ярмолюка на 5 літ; 25. Петра Нікончука на 3 роки; 26. Олексу Васютина на 7 літ; 27. Назара Позняковського на 5 літ; 28. Олексу Захарчука на 5 літ; 29. Гаврила Степановича на 7 літ; 30. Ізидора Ященка на 5 літ; 31. Гриця Захарчука на 5 літ; 32. Гриця Ніконьчука на 9 літ; 33. Гарасима Захарчука на 5 літ; 34. Федя Дідуха на 5 літ; 35. Опанаса Торгонія на 5 літ; 36. Івана Голофриша на 5 літ; 37. Іларіона Голофриша на 5 літ; 38. Павла Майданця на 7 літ (на основі амнестії на 4 роки й 8 місяців); 39. Олексу Цикуна на 10 літ; 40. Макара Фінчука на 8 літ і 6 місяців; 41. Тимка Потасюка на 8 літ і 6 місяців; 42. Остапа Середу на 5 літ; 43. Івана Токаря на 7 літ (на підставі амнестії на 4 роки й 8 місяців; 44. Петра Цикуна на 7 літ (на підставі амнестії на 4 р. й 8 місяців); 45. Авраама Фінчука на 7 літ (на підставі амнестії на 4 р. й 8 м.); 46. Данила Шевчука на 7 літ (на підставі амнестії на 4 р. й 8 м.); 47. Тита Тершуна на 3 роки; 48. Павла Трофимчука на 9 літ; 49. Василя Шаборовського на 8 літ; 50. Аврама Дмитрука на 9 літ; 51. Володимира Олейника на 5 літ; 52. Петра Еліка на 7 літ, а 53. Якова Петрину, 54. Андрія Шевчука та 55. Гриця Дейнера увільнили від вини й кари.

Памятайте, що Матір-„Просвіта" започаткувала зорганізоване та свідоме життя і розвиток усіх наших установ, а нині дає їм здорові, живущі соки освідомлюванням і вихововуванням громадян!

ПО НАШИХ СЕЛАХ І МІСТАХ

*** Дня 28. м. м. влаштовано в чит. „Просвіта" Перемишль — Болоня „День Ощадности".**

*** Дня 3. ц. м. відбулася в Перемишлі в залі Народнього Дому просвітянська анкета, на яку прибуло 195 осіб від 75 читалень.**

*** Дня 5. ц. м. заходом чит. „Просвіта" в Городку — місті відбувся концерт стрілецької пісні.**

*** У Львові, в будинку „Просвіти" старанням АНУМ відкрито виставу образів нашого, світової слави мистця Олекси Грищенка.**

*** З повним моральним і матеріяльним успіхом відбувся у Львові концерт хору Дм. Котка. Хор виступав в ориґінальних гуцульських строях.**

*** В селі Дедеркалах, крем'янецького повіту закінчено будову нової церкви.**

*** В Ужгороді 27. листопада відбувся концерт з приводу 20-ліття смерти Миколи Лисенка.**

*** Дня 23. ц. м. відсвятковано в Городенці пам'ять 359 старшин і стрільців, розстріляних під Базаром.**

*** Дня 22. ц. м. старанням Кружка „Р. Ш." ім. Л. Українки в Лисичинцях (Збаращина) відбулися святочні сходини присвячені роковинам геройської смерти 359-ох лицарів зпід Базару.**

*** Заходом „Братства св. Миколая" в Стрию відбулася в неділю 12. грудня в год. 3-ій попол. в залі „Німецького Дому" Велика Вента, з якої весь дохід призначено на найбідніші діти.**

*** Дня 12. грудня ц. р. громадяни с. Уличне (Дрогобиччина) відсвяткували гідно 100-літній ювілей появи „Русалки Дністрової".**

*** Дня 5. грудня ц. р. старанням Т-ва „Союзу Українок" у Сколім відбулася святочна академія присвячена пам'яті 359-ох Героїв, замордованих большевиками під Базаром.**

КОРОТКО:

АМЕРИКА

— В ПАСШ, у штаті Мінессота, помер дня 23. XI. 1937 р. — Франк Келлоґ, амер. політик. Його прізвище зв'язане із противоєнним договором (з 27. VIII. 1928 р. у Парижі) тзв. „Пакт Келлоґа“.

ВАТИКАН

— Папа іменував п'ятьох нових кардиналів: венеціянського патріярха, нунція в Білгороді, архієпископа Уестмінстеру, секретаря конґреґації для надзвичайних церковних справ та архієпископа Ліону.

ГОЛЯНДІЯ

— Мін. закорд. справ Патійн заявив у парляменті, що Голяндія вестиме політику незалежної від нікого невтральности, не приступить до ніяких збірних чи двосторонніх пактів неаґресії чи безпеки. Із Союзу Народів Голяндія не виступить, але в нього не вірить. Не позволить на перемарш крізь свою територію жадній чужій державі. Із СССР дипломатичних взаємин не нав'яже. Армію свою буде збільшувати і зміцнювати. На це останнє кладе найбільший натиск новий голяндський уряд премієра Колійна.

ДАНІЯ

— Данський премієр д-р Штаунінґ предложив конституційній комісії сойму проєкт зміни конституції. Цей проєкт передбачує створення тільки сойму (без сенату), заведення права голосувати вже від 21 літ (тепер від 25 літ) і створення інституції всенародного плебісциту (народн. референдум) для важних справ та Правної Ради (із 37-ох членів). Буде це вже третя зміна конституції (від 1849 р.).

ЕСПАНІЯ

— Від 14. грудня ц. р. гряниці національної Еспанії є стисло замкнені. Цей факт пояснюють плянованою вже в найближчих днях великою офензивою національних військ на всіх фронтах. Кажуть, що цей наступ буде вирішний і незабаром треба сподіватися закінчення війни — повною перемогою націоналістів.

— Завзяті бої розгорілися біля м. Теруелю. Всі атаки червоних, які намагались перейти до офензиви, національні війська побідно відбили. Червоні понесли великі втрати.

ІРЛЯНДІЯ

— Із днем 29. грудня 1937 р. офіційна назва самостійної ірляндської республики буде „Ейра“.

ІТАЛІЯ

— Бюджет за 1936-37 рр. замкнено надвижкою 1.289 мільйонів лірів. Цю надвижку призначено на частинне покриття надзв. воєнних видатків та загосподарювання краю.

— Затверджений Радою міністрів бюджетовий прелімінар на 1938-39 р. передбачує видатки на 25.035 мільйонів, і прибутків 25.072 мільйонів лір (надвижка 37 міл. л.).

— Ріка Тибер, що над нею лежить Рим, виступила внаслідок зливних дощів із берегів. Багато місцевостей між ними теж околиці Риму найшлися під водою.

— У Венецийській Палаті роздав Мусоліні нагороди (по 5 тисяч лір) 94-ом ропинам, що мають найбільше дітей. Ці 94 родини мають разом 756 дітей.

КИТАЙ

— На Жовтій ріці, між Нанкіном і Вучу, затопили ніппонські літаки американський корабель „Пеней“. Згинуло 18 людей. Крім цього затоплено ще ніппонцями 3 кораблі-цистерни. Узв'язку з тим прийшло до загострення ніппонсько-американських відносин.

— Після упадку Нанкіну, повстав у Пекіні, під ніппонським протекторатом, тимчасовий уряд китайської республики. Цей уряд оголосить маніфест про те що нанкійський уряд перестав існувати, а Китай під новим пекінським урядом, на спілку з Ніппоном, поведе безпощадну боротьбу з комунізмом. Президентом нової республіки буде мабуть Тса-Окон, віцепрезидентом Ву-Пей-Фу, а премієром і мін. війни Чіхеі-Нан.

— Після здобуття Нанкіну відбувається дальший похід ніппонських військ на Кантон.

— На приказ Чан-Кай-Шек'а розстріляли в Ганкоу команданта оборони Шангаю генерала Яньху, за невиконування якслід приказів маршала.

Де поділися 4 мільйони українців?

НАПЕРЕДОДНІ „ВСЕСОЮЗНОЇ“ КОМЕДІЇ

Напередодні 12. грудня, дня виборів в СССР — виголосив ще в Москві промову Сталін. Він зацитував Гоголя, „великого російського письменника“, що схарактеризував певний тип людей так: „Люди, говорять невизначені, ні те, ні це, не зрозумієш, що за люди, ні в місті Богдан, ні на селі Селіфан“. Такі люди є й між поставленими кандидатами — сказав Сталін і висловив радість з того приводу, що існує в СССР закон, на підставі якого виборці можуть відкликати свого кандидата, коли він „збочить з правильного шляху на неправильний“. Цей закон існує в Совєтах, звичайно, на те, щоб можна все доповнювати число депутатів, коли їх „чиститимуть“, стріляти, засилати й т. д. Інакше до наступних виборів могло б лишитися всього кількох депутатів...

На СУЗ передвичорча кампанія покінчилася промовами людей „із центру“ — Чубаря і Будьонного. Перший говорив про „нашу рідну **славну Україну**“, але тут же не забув додати, що „Україна є складовою невід'ємною частиною великого Радянського Союзу“. Погрожував теж націоналістам, а на адресу закордону заявив: „Жодний ворог не переступить кордонів священної радянської землі“. Будьонний заатакував тих, що думають: „моя хата скраю, зажду, подивлюся з боку, що воно буде“. Ось таких людей — заявив Будьонний — швидко завербовує ворог“. Він грозив теж „фашистським лазутчикам“ і ствердив крім цього: „Війна зараз близька, як ніколи“.

ДЕ ПОДІЛИСЯ 4 МІЛ. УКРАЇНЦІВ?

Як вже відомо з вісток телеграфічних аґентур — „вибори“ в Совєтах відбулись 12. грудня, при „спонтанній“ участі трудящих, що так і „тиснулися“ до виборчих урн. Як відомо „вибори“ відбувалися під надзвичайно гострою контролею всього партійного та державного апарату, зокрема ж аґентів ҐПУ, які мали строге доручення привести до виборчих льокалів все управнене до голосування населення. Тому не дивно, що на СУЗ „голосувало“ аж 97.8 проц. всіх управнених до голосування! Цей найбільший відсоток в цілій червоній імперії — де голосувало тільки 96.8 проц. — мав всьому світові щераз „доказати“, що Україна — це „невід'ємна частина СССР“, що український народ враз з „любимцем народа (так!) Єховим та його посіпакою на Україні Ізраїлем Леплевським сам „викорчовує гнізда буржуазних націоналістів“.

Цікаво при цьому підчеркнути, що перед самим „голосуванням“ майже в останній годині зняло ҐПУ цілий ряд кандидатур, між ними військового комісаря харківської військової округи Озоліна та голову міськради Дніпропетровська — Петриченка. Це мабуть по думці останньої передвиборчої (імпровізованої) промови Сталіна дня 11. грудня, в якій цей стверджував, що і між кандидатами совдепутатів знаходяться скриті вороги народу.

На основі офіційних московських даних було на Україні — на тих областях, що творять т. зв. „УССР“ — управнених до голосування 17,539.876 совгромадян, правильних голосів віддало 16,980.303 (так бодай пишуть „Вісті“ — 17. XII.).

Коли приглянутися цим числам, то можна прийти до висновку, що або населення на СУЗ в останніх роках **застрашаючо зменшилося,** або, що сталінська „виборча ординація“ **обезправнила цілі маси українців.**

В офіційному звідомленні про населення УССР — „Сучасна статистика населення Радянської України“ — Харків 1929 — читаємо, що число населення „УССР“ виносило дня 1. I. 1929 року 30,366.547, а річний приріст 640—680.000. Виходило б, що „УССР“ повинна була мати підчас виборів яких 35 мільйонів 700.000 населення. Коли брати, що управнені до голосування (себто понад 18-літні) виносять — як це виходить з перепису на СУЗ в 1926 році — 55,2% всего населення, то управнених в „УССР“ повинно було бути 19,700.000! **Де ж поділися 2,000.000 виборців??**

Коли ж брати офіційні большевицькі дані за дійсні — себто, що 17,539.876 це 55,2% відсотків населення — то число населення УССР виносить тепер 31,700.000.

Де ж тоді поділося 4,000.000 (чотири мільйони!) Українців?

ЗНОВУ РОЗСТРІЛЯЛИ.

В процесі „Заготзерна“, про який ми донесли, запав 8. грудня процес. Засудили: Розенберґа, Ізраілевіча, Ткачова і Полторацького на розстріл, Кудінова на 20 років, Чудновського на 25 років і Мусатова на 5 років позбавлення волі кожного. В вироку було сказано, що „у системі „Заготзерна“ існувала контреволюційна шкідницька організація правих, яка ставила собі за мету повалення радянської влади в СРСР“.

ЗЛИДНІ СТУДЕНТА

„Вісті“ з 8. грудня ц. р. пишуть таке про життя студентів Педагогічного Інституту в Ніжині: „Новий гуртожиток і досі не добудований, через що студенти примушені розшукувати собі квартири. В старому гуртожитку, де живе частина студентів, і досі не засилено вікна (грудень — прим. скл.), бракує постільного приладдя... Завідувач гуртожитку Щеголевський зробив у комнатах таку дезинфекцію, що чимало студентів отруїлися хльорпікріном і потрапила до лікарні. Він настільки розперезався, що почав виганяти з гуртожитку студенток-матерей“, Завідувач їдальні підвищує ціни за продукти, обважує покупців, недодає їм здачі. До того у їдальні дуже низька якість їди, а ціни великі. В такому ж занедбаному стані і культурна та політично-виховна робота серед студенства. Досить сказати, що в гуртожитку немає жодного радіоприймача — кінчать „Вісті“.

Справді сумна доля „радянського“ студента...

Анкета молодої інтеліґенції в Теребовлі

Провід „Самоосвітнього Гуртка“ при Філії „Просвіти“ в Теребовлі скликав сходини молодої інтеліґенції на день 12. XII. 1937 р. в справах культурно-освітніх. По докладі, як вести виховно-освітну працю, вив'язалася жива дискусія. Після дискусії ухвалено одноголосно такі постанви: Українська молода інтеліґенція на анкеті в Теребовлі в дні 12. грудня 1937 р. після реферату і дискусії виносить такі постанови:

1. Вважає виховну і культурно-освітню працю одним із чинників у змагу за розбудову Української Нації.

2. Рішуче п'ятнують тих інтеліґентів міста, що не працюють суспільно і тих „диких“ студентів, що не розуміють ваги зорганізованости.

3. Уся суспільно-виховна праця мусить служити інтересам цілої Нації.

4. Завжди і усюди будуть протиставитися і поборювати шкідливу роботу різних партійних угрупувань, що загально-національну працю стараються підчинити своїм вузько-партійним інтересам.

5. Будуть поширювати добрі національні часописи, а поборювати ворожу шкідливу пресу.

Відрадне явище є те, що на анкеті з'явилася майже вся молода інтеліґенція Теребовлі. Заявилися — послідовно взятися до суспільної праці не дивлячися на тих інтеліґентів вільного звання, і „золотої“ української молоді, — які громадянською працею не займаються.

Дай Боже, щоби молода інтеліґенція м. Теребовлі була прикладом для „байдужних“, як треба працювати для свойого народу.

У крутіжі світових подій

ЖЕНЕВСЬКИЙ КУМИР

Переможці у світовій війні подиктували переможеним тверді умовини у Версаю, і якби на глум — тріюмфально проголосили, що цей версайський договір забезпечить світові — „вічний мир“.

Знаряддям і символом отого „вічного миру“ мав стати ославлений женевський Союз Народів.

На ділі ж цей Союз Народів став відразу ж знаряддям на послугах французько-англійської політики та мав забезпечити їй свобідне й тривале користування здобутками воєнної побіди, передовсім над Німеччиною.

І так Франція, як й Англія, і їх вольні чи невольні сателіти безустанно намагалися прикрити справжнє обличчя женевської установи гарним серпанком ліберально-демократично-пацифістичних ідей і кличів. Закурили женевського кумира кадилом зрадливо-отруйних, млосно-пахучих фраз про мир, міжнародню співпрацю, справедливість і солідарність.

Але в цій млосно-кадильній атмосфері (вона завжди нагадує трупа) не думали дуситись: ні переможена Німеччина, ні Італія, що з нею „союзники“ обійшлись по мачушиному при поділі воєнної добичі (нпр. колонії), ні врешті Ніппон із його великою життєвою снагою, живучістю, здобувчістю і гордими та великими плянами про відродження Азії під його проводом. Вони постепенно, але вперто й послідовно почали обдирати женевського божка із його облудно-стидливих серпанків Почали розвівати задуху забріханости і крутійства його жреців — Франції та Англії, які собі до помочі протаскали врешті в „миролюбну“ Лігу такого ж „миролюбивого“ кривавого червоного опира — СССР.

СМЕРТЬ „ФАЛЬШИВИХ БОГІВ“

В так обнаженого божка почали міцно бити ті, що ніколи не думали згинати в покорі перед ним коліна.

І прийшов удар за ударом. Спершу Ніппон: завоював Манджурію, створив Манджу-Ді-Го, а коли Ліга Націй (читай: Франція й Англія, із їх далекосхідніми інтересами) намагалась протестувати і вмішуватись. — Ніппон „тріснув дверми“ і покинув Женеву.

Це був перший міцний удар, від якого зарисувалась сильно нефортунна женевська установа.

За цим ударом слідував другий: із Союзу Народів виступила Німеччина, яка нівечучи Версайський договір, мусіла нівечити і його вицвіт — Лігу Націй.

Врешті востаннє — покинула Женеву Італія. І хоч що там не говорилиб, а світ все ще є під враженням цього факту, як і німецьких коментарів до його. Бо саме перед кількома днями „Німецьке Інформаційне Бюро“ оголосило офіційний комунікат, який з'ясовує становище німецького уряду щодо виступлення Італії із Союзу Народів і щодо самого Союзу Народів.

Комунікат каже, що: „Рішення фашистівського уряду у справі виступлення Італії з Ліги Націй і багатомовні вияснення, що в них Мусоліні узасаднив це рішення, Німеччина зустріла із цілковитим зрозумінням і найгарячішою симпатією. Щодо засадничого відношення італійської політики до Союзу Народів, вже віддавна не могло бути ніяких сумнівів. Слова, сказані Мусоліні'м при кінці вересня у Берліні, про фальшивих богів Ліги Народів, бренять до сьогодні всім ув ухах. Є одначе річчю першорядної ваги, що італійський уряд оголошенням вчорашньої постанови (виступлення Італії із Союзу Народів, 12. XII. 1937 р. — ред.) довів до остаточного вияснення положення.

„В цей спосіб — продовжує комунікат, — Ліга Народів одержує заслужену відправу за свою політичну діяльність. Вона не була здібна в жодному періоді свого існування до корисного трактування біжучих питань світової політики. Навпаки, мала на цілість політичного розвитку повоєнних часів завжди тільки шкідливий, а нераз навіть небезпечний вплив. Під заслоною принятих ідеалів ставала Ліга Народів все більше союзом ужиткування визискувачів версайського договору... Цілковите розчарування щодо Ліги Народів є сьогодні фактом, який не вимагає жодних доказів і жадних коментарів.

„Одиноко в Москві — читаємо далі в комунікаті, — можна ще сьогодні зустрітися з фактом, що заявляються беззастережно за женевськими ідеалами“.

„Причини, що змусили насамперед Ніппон, потім Німеччину, а тепер Італію виступити із Союзу Народів, доказують незбито про засадничі помилки її будови і керуючих нею політичних тенденцій. Це даремне намагатися запобігти цим радикальним помилкам шляхом частинних реформ. Чи держави, що залишилися в Женеві, і тепер схочуть уважати Союз Народів за поважний чинник своєї політики — це їх справа. **Не мають одначе вони вже права представляти Лігу Народів як покликаного репрезентанта всіх держав та найвищого органу міжнародньої співпраці.** Німецький уряд у ніякому випадку — в повному порозумінні з італійським урядом — не змінить через щонебудь свого переконання, що політична система Женеви є не тільки схиблена, але також шкідлива“.

Комунікат закінчується ясним і рішучим ствердженням, що **поворот Німеччини до Ліги Націй не буде тому вже ніколи більше браний під увагу“.**

ТВЕРДА ДІЙСНІСТЬ

До цього ясного і розторощуючого своєю щирою рішучістю комунікату, який сам один уповні вистачає за всяку іншу характеристику Ліги Націй, хіба нічого не треба ще додавати.

Краще від забріханости „женевських туманів“ (вислів Мусоліні), звернутися до дійсности. А коли й звертатися до Женеви, то хіба, за... статистичними даними, бо це є, мабуть, одиноке вартісне, що колинебудь випродукувала шановна інституція.

Возьмім, для прикладу, от хочби таке:

Бюра Ліги Народів оголосили статистичні дані щодо зброєнь поодиноких держав. Виходить, що в 1936 р. світ видав 355 мільйярдів франків на зброєння. Щоденно отже видавано на ту ціль мільйярд франків. У порівнянні із 5-ма попередніми роками прийшло збільшення зброєневих видатків на 50 прц.

Видатки поодиноких держав за 1936 р. є такі: СССР — 89 мільйярдів фр.; Німеччина — 78 міл. фр.; Італія — 26 міл. фр.; Англія 26 міл. фр.; Франція — 21 міл. фр.

Англія постановила тепер видати на зброєння в найближчих роках 250 мільярдів франків. Коли ж йде про Німеччину, то сьогодні на 15 мільйонів робітників, що працюють у німецькому промислі, 60 прц. є затруднені у воєнному промислі.

Направду — цікавіша це лектура за всі інші високопарні дипломатичні женевські промови і протоколи. З-поза цих бо дійсних даних визирає правдиве життя, тверда, але незабріхана дійсна дійсність. А тільки вона може нас направду цікавити.

КОРОТКО:

НІМЕЧЧИНА

— XII. Міжнар. Конґрес Видавців радитиме, по 37-ох літах, знову вперше в Німеччині, а саме в Ляйпціґу і в Берліні (від 10. до 25. січня 1938 р.). Протектором Конґресу буде мін. Ґеббельс.

— До Берліна приїздив б. французький премієр Флянден і нараджувався із провідними нім. державними мужами. Преса називає його „французьким Галіфаксом“, бо його відвідини, подібно як відвідини Галіфакса, хоч і неофіційні проте не менше важні.

— В Мюнхені помер славнозвісний, головно із часів світової війни, генерал Еріх Людендорф. Вся німецька преса вийшла із жалібними чорними обвідками.

ПОЛЬЩА

— До концентраційного табору в Березі Картузькій вислано в останньому часі біля двох сот кримінальних злочинців, аферистів, спекулянтів, лихварів та т. п. Один із цих лихварів є власником 17 кам'яниць і 2 фільварків. Ще інший був судово караний 48 разів.

— Лихваря Струля Гіля Маєрчика, із Бендзіна, везли до Берези Карт. По дорозі він умер на удар серця.

— У Варшаві відбувся Конґрес польських консерватистів-монархістів. Увисліді повстало „Стронніцтво Заховавче“. В ухвалах Конґресу ствердженo готовість співпраці із „Озон'ом“ полк. Коца.

— Перед одним окружним судом у Ряшеві відбувалося 60 розправ за участь у т. зв. селянському штрайку. Обвинувачених позасуджувано на кілька місяців в'язниці.

— Окр. Суд у Ґдині засудив б. пов. старосту в Картузах — Й. Чарноцкого, за зловживання і крадіж грошей на 2 роки в'язниці і 5 літ позбавлення громад. прав.

— Міністр Внутр. Справ розв'язав й оголосив за нелеґальну т. зв. „Незалежну Соціялістичну Партію Праці“. Ця партія існувала від 1924 р. і зчасом перемінилася у прибудівку Комуністичної Партії Польщі. (КПП).

РУМУНІЯ

—Дня 21. грудня 1937 р. відбулися тут нові вибори до Палати послів (сойму), а 22. грудня до сенату. Урядова партія, що то з нею заключили були виборчий бльок буковинські українці, не здобула потрібної більшости. Тепер прийде або до утворення коаліційного (союзницького із різних партій) уряду, або до розписання нових виборів.

— У Букарешті згорів зовсім театрревія „Весель“. У салі, в часі вибуху пожежі було повно публики. Серед паніки задоптано на смерть три жінки, а кільканадцять осіб важко ранено.

СССР

— ҐПУ арештувало в Москві латиша Якова Петерса, члена центральної комісії партійної контролі (від 1923 р.). Петерс —це старий большевик, від 1917 р. член ВЦЛ-а. В рр. 1918 і 1919 був він членом всесоюзного Че-Ка, а навіть його шефом. Тепер урешті і ця кривава большевицька собака дослужилася свого.

— Аґенція Тасс подає такі дані про недавні совєтські вибори: На 94.138.159 виборців голосувало 91.130.153 особи. Важних голосів віддано 89.144.271. Уневажнено 1.268.882 голосів. (Це вибори до „Найвищої Ради“ СССР).

— У виборах до „Ради Національностей“ голосувало 89.063.169 осіб. Уневажнено 2.049.984 голосів.

— Рішенням ЦІК-а СССР буде склискана дня 12. січня 1938 р. сесія Найвищої Ради („парляменту“) СССР.

— На основі присуду воєнної колеґії найвищого суду СССР, розстріляні дня 16. грудня ц. р. такі большевицькі достойники (за державну зраду, шпигунство в користь одної чужої держави і за терор): Енукідзе б. секретар ЦІК-а СССР; Карахан, б. сов. посол у Варшаві, б. амбасадор у Китаю, а востаннє амбасадор у Туреччині; Орахелявшілі, б. голова ЦВК Комуністичної Партії Грузії, б. предсідник Раднарком'у закавказьких республік, б. заступник голови Раднарком'у СССР, член ЦІК'а, а в 1930 р. член редакційної колеґії „Правди“; Ларін (правдиве прізвище: Лурiє), старий большевик, письменник й економіст; а крім них ще такі дипломати і партійці: барон Штайґер, Шеболдаєв, Мятельов і Цукерман.

Нам пишуть

ЗО ЗБАРАЖЧИНИ

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ БОГОМАТЕРІ

З ініціятиви Впрп. О. П. Петриці зорганізувала токівська Церква академію в честь Пр. Д. Марії. Академія відбулася в залі кооп. дому в Токах, дня 4. XII. ц. р. саме в день свята Введення в храм Пресв. Богородиці.

Доцільно підібрана й гарно опрацьована програма складалася з доповіді, деклямацій, вокальних продукцій і живої картини. З поодиноких точок слід зокрема згадати про доповідь п. А. Петрицівної, в якій живо, змістовно й сердешно було з'ясоване почитання Богоматері українським народом од найдавніших часів — до сьогодні. Гарно зінтерпретовані й виконані були деклямації й вокальні точки. Ефектовна жива картина, що зображувала Богородицю, до якої моляться українські діти, була останньою точкою цієї незабутньої академії.

Приявність учасників була так численна, що в залі не можна було повернутися. Накінець треба додати, що це свято має в житті села особливе значення. Нечуваио ґреміяльна участь токівщан ув академії засвідчує їхнє глибоке почитання Богоматері й прив'язання до рідної религії. А Токи лежать над большевицьким пограниччям. Кількадесять метрів од села простягається територія СССР. Того роду святкування мають узагалі велике національно-релігійне значення, а особливо в селах і містечках, що лежать над большевицьким кордоном.

МІСТЕРІЇ ІЗ ШКІЛ. ПЛЕБІСЦИТОМ.

Переведення шкільного плебісциту зустрічає зо сторони різних чинників — різні перешкоди. Про це проречисто говорять нижче наведені факти.

Згідно з вимогами закону утворено в Токах (пов. Збараж) плебісцитовий комітет. Голова цього комітету визначив для потвердження декларацій три дні (20. 21. і 22. XII. ц. р.), по одній годині кожного дня (12—13).

Крім визначення однієї години в поданих трьох днях війт — п. Кланьскі не хотів дати більше часу, оправдуючись, що урядники мають багато зайняття, що він урядуватиме тільки в цих трьох днях, а потім виїжджає на відпустку. На домагання голови комітету, щоб війт уповажнив когось із управи ґміни для потвердження декларацій у Токах, війт не погодився, так що токівщани мусіли йти в непогоду лихою дорогою до Кошляк — осідку ґміни. В дорозі стрінув до того токівщан поліціянт, який переконував: „Ніц нє достанєцє, бо нє маце Р. Школи...“

Селяни, не звертаючи на це уваги пішли таки до ґмін. канцелярії, де в приявності війта підписали декларації.

На другий день, 21. XII. вирушила друга група селян до Кошляк, але прибувши в означений час „на місце“, війта не застали. Неприявність війта оправдував секретар тим, що ґміна одержала зо Староства заборону вести дальше плебісцит.

Подібний випадок із справою плебісциту трапився в Новім селі (повіт Збараж), де селян, що ґреміяльно зійшлися підписувати декларації поліція розігнала, не допустивши до плебісциту. В справі плебісциту в Новому селі звернулися компетентні чинники телеграфічно до Міністерства. **А. В.**

ІЗ БІБРЕЧЧИНИ

СВЯТКУВАННЯ В РЕПЕХОВІ

Репехів відсвяткував дня 12. грудня ц. р. подвійне торжество. А це річницю віддаия України під Покров Пр. Д. Марії та свято „Просвіти“. Вщерть виповнена тимчасова домівка читальні громадянами Репехова поважно вислухала змістовного реферату п. Дмитра Новосада.

У концертній частині вперше почули нові, гарні пісні, що їх вміло випровадив п. М. Манюк. Із дібраних та добре відданих деклямацій багато оплесків зібрала маленька декляматорка, шостилітня Славця Гакус. Слід би ще згадати, що в листопаді ц. р. відбулися в нашому селі ще такі свята: 1. листопада — святочні сходини членів культ.-освітніх Товариств села; 21. листопала святочна Академія Базару для всіх; 28. листопада відбулася ширша анкета в справі будови „Народнього Дому“.

Є надія, що на рік листопадові свята відбуватисямуть вже у „Своїй Хаті“, — тільки треба видержати у добрих постановах. **О. Н.**

Молоді пробоєвики Солотвинщини!

В залі солотвинського „Народнього Дому“, осяяній рясно промінням зимового сонця, двадцять кількох, святочно одітих селянських хлопців у віці від 15 до 27 літ сидить перед іспитовою комісією та слухає гарно опрацьованих рефератів своїх товаришів. Їх погляди падуть невпинно то на членів комісії, що видаються їй такими строгими, то на своїх „професорів“. Хочуть збагнути, чи ті останні вдоволені з вислідів своєї праці. Це ж закінчення одномісячного годівельно-ветеринарійного курсу, що тривав від 15. XI. до 15. XII. ц. р. урядженого старанням кооперативної „Районової Молочарні“ в Солотвині та Філії „Сільського Господаря“ в Надвірній, взагалі першого господарського курсу в Солотвинщині та рівночасно попис курсантів, цих симпатичних молодих хліборобів з Підгіря та Верховини. А „професори“: дир. Пісецький, агрономи: інж. Винник, інж. Скоробогатий, д-р ветеринарії Юзьвяк, д-р Миронович, д-р Гординський, д-р Мойсак з правдивою приємністю слухають річевих рефератів курсантів, та їх розумних відповідей та подивляють інтеліґенцію тих дітей села, що покінчили заледві по кілька кляс народньої школи, а за один місяць присвоїли собі стільки відмостей з різних ділянок знання. П. Данило Пісецький, директор Районової Молочарні, ініціятор та душа курсу, не тільки радіє, що курсанти здібні та цікаві хлопці, він любується і їх здоровими рум'яними обличчями, бо курсанти й фізично поправилися. Як добрий господар, подбав працьовитий директор для них і про тепле помешкання та здоровий харч. „Хай — каже — хоч місяць поживуть спільно товариським життям, усуспільняться“. І хоч каса Районової Молочарні трохи опорожніла, за те хлопці, що прийшли на цей курс з далеких сіл Солотвинщини бліді з сумовитим обличчям, відійдуть румяні, бадьорі, життєрадісні та в своїх серцях понесуть під рідні, селянські стріхи снагу знання та віру в краще майбутнє українського хлібороба. Курсанти одержують грамоти, що стверджують їх поступи та пильність в науці. Представник „Маслосоюзу“ п. Мазурок та голова Філії „Сільського Господаря“ в Надвірній п. Чесник в пращальних промовах наказують цим молодим хліборобам поглиблювати це знання, що набули на цьому курсі та зацікавлювати других господарською освітою, якої брак, чи не найбільше спричинює нужда серед українського хліборобського населення при теперішньому скомплікованому житті та великій тісноті на селянській ниві. З поважних облич курсантів видно, що вже це розуміють. Вони вже працюватимуть на рідній ниві не без думки, як не раз їх батьки; це видно з їх розумних очей. Вони вже розуміють, що тільки спільним, духовим і фізичним зусиллям цілого народу, сильною організацією нашої творчої праці, праці українського мізку, українського серця та твердих рук розбудуємо народнє господарство та добудемо щасливішу долю.

На жаль не розуміє ще цього як слід усе українське громадянство Солотвинщини. Тому й на цьому курсі тільки 24 учасників. Не видно курсантів з Заріччя, Раківця, Маркової, Маняви. Безпросвітність ще ціпко держить мешканців тих сіл в оковах забобону, назадництва та култунства. Та духова темрява та нехіть до освіти убили у них творчу ініціятиву, віру у власні сили, почуття самовартости, а вслід за тим і поглибили їх зубожіння. Бо напр. для селянина Бабча це невидальщина, щоб виплекати собі власну корову, а не держати за молоко жидівську. Нема в нього й почуття сорому, він все одно називається „ґазда“, так як і не бунтується душа селянина Раківця чи Заріча, якого злидні примушують за марний гріш вічно фірманити для жидівського купецтва. Розчарований рознузданим радикалізмом хлібороб Космача даремне шукає спасення в дурмані сектанства.

Так український хлібороб Солотвинщини не хоче вчитися, не хоче розуміти, що джерело його сили в освіті, в належнім вихованні своїх дітей, в організації своєї праці. Тому хоч тяжко працює, плоди його праці, або дуже марні, або збирає їх хто інший, проворніший та хитріший за нього. Своєю байдужністю до освіти кривдить своїх дітей, що рвуться до світла та добра. **М. М.**

Творимо велике діло

„Архо“ — столярська кооператива у Львові.

Потреба зорганізувати столярську кооперативу відчувалася вже від давна і вже перед кількома літами були, незалежно від себе, в різних ремісничих осередках намагання створити такі організації, що забезпечувалиб проти всякого визиску. Одначе бракувало однієї волі, однієї руки, що змогла б зв'язати оці змагання ув одне й допровадити до звершення.

Щойно цього року, по довшій підготовній праці, вдалося в порозумінні з Пром-Банком, з РСУК. і Т-вом „Праця“ зорганізувати розпорошені сили. Дня 5. XII. ц. р. відбулися Засновні Загальні Збори Столярської Кооперативи, що має назву „Архо“. Своє приступлення до неї зголосило понад 50 столярських майстрів з першорядними кваліфікаціями, із місцевостей: Львів, Винники, Підберізці, Чижиків, Миклашів. Кооп. „Архо“ гуртує ввесь столярський світ; від продуцентів меблів найпростіших і найдешевших починаючи, а на високо кваліфікованих спецах у своєму ділі кінчаючи, що їхні вироби потрапили здобути собі признання і поза границями Львова, по більших містах.

Кооп. „Архо“ поставила собі як найближчу ціль, ось такі завдання: 1. Спроваджувати по зниженій ціні для своїх членів різного рода дерево (будівельне і столярське), продавати це дерево на своєму складі й широкому загалові, даючи в цей спосіб змогу усім набути першорядний матеріял з певністю, що ніхто його тут не ошукає. 2. Кооператива буде виконувати у своїх варстатах першу, грубшу обрібку матеріялів, до якої потрібно відповідних машин. Це очевидно теж в значній мірі обнизить ціну столярських матеріялів для членів кооперативи.

Головним завданням кооперативи є зорганізувати збут уже готових виробів, які достачатимуть столярські майстри — члени кооперативи, — приймати замовлення на всякого рода роботи, що входять в обсяг столярства. Столярі зорганізовані в кооп. „Архо“ постановили дати покупцеві за дешеві гроші першорядну роботу — **Роботу за яку ґварантується** — ґварантує „Архо“. Оце цілі нової кооперативи.

Людей, що зорганізували цю кооперативу вибрано й до Управи, так що є ґварантія, що розпочате діло небавом звершиться. Підготовні праці до реалізації намíченої мети в повному розгоні. Кооператива вже має свою домівку (вул. Вірменська 25, І. пов. від 11—12 год.), так, що там інтересенти можуть вже засягнути інформацій в справах на цьому місці порушених. Там теж приймається декларації уділів.

Ось так українські ремісники взялися до діла, що має сконцентрувати в одно робітництво й всі шари українські спільноти, сцементувати в одну громаду. Це один з перших кроків до створення сильного українського ремесла, до зміцнення всієї суспільности.

Ми не замикаємо очей на те, що на дорозі до здійснення цього наміру стоять великі труднощі, побільшені ще фактом, що ввесь деревний промисл в руках чужинців — передовсім жидів. Але при добрій волі й належньому підтримі всього українського громадянства, ми певні, що ці перешкоди вдасться усунути й корисну думку — розпочате діло, перевести в життя.

Тому українське громадянство мусить піти на зустріч великому починові, стаючи не тільки покупцем виробів, але й пропаґатором думок положених в основі молодої організації. З другої ж сторони українські столярі й споріднені з ними ремісники мусять дати доказ своєї свідомости й організованости, вступаючи в члени нової кооперативи.

Спільне зусилля зможе вирвати українське ремісництво з того пригноблюючого положення, в якому воно тепер є. Тільки спільне зусилля зможе запевнити йому рішальне місце в укладі теперішніх суспільно-економічних сил.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ „ГОЛОС“!

З українського життя

СТУДЕНСТВО ВАРШАВИ ГЕРОЯМ

В гарній, новій домівці урядила Українська Студ. Громада в Варшаві академію Базару в дні 21. ц. м. Студенство й горстка старших прихильників Громади заповнили залю. „Коли ви вмірали“... чоловічого хору та рефератом п. Пеленського гарно настроїли публику. П. Базарко віддеклямував уривок з „Геї“ Самійленка. В супроводі бандури співав народні думи п. інж. Теліга. Зокрема гарний був сольовий виступ п. др. В. Тисяка („Ой вербо, вербо“, „Ой морозе“, „Дума про Нечая“). Йому акомпаніювала п. Воробцівна. Могуче „Ще не вмерла“ закінчило свято.

Свято Базару у Володимирі

В неділю дня 5. грудня ц. р. громадянство Володимира вшанувало святочно пам'ять 359-ох героїв Базару, що полягли від куль московських наїздників. У катедральному Соборі відправлено заупокійну Службу Божу й панахиду. Громадянство Володимира й дооколишніх сіл дало доказ, що дорожить своїм славним минулим, беручи масову участь у жалібній урочистості.

Засудили на 10 літ в'язниці

Перед львівським судом присяглих відбулася розправа проти 27-літнього Івана Мельника з Корчмина (Сокальщина) якого обвинувачували в приналежності до О. У Н., та в тому, що брав участь в нападі на громадського секретаря та на громадську касу. Акт обвинувачення опирався на конфіденціяльних відомостях. Підсудного Івана Мельника засудили на 10 літ в'язниці, без врахування слідчої в'язниці.

Академія в 50-ліття О. Архипенка у Кракові.

Академію у 50-ліття найбільшого сучасного різьбаря України і світу попередили два реферати студ. мал. Б. Стебельського 27. і 28. XI. ц. р. Сама академія-ювілей відбулась 8. грудня ц. р. заходами Мистецького Гуртка „Зарево“ в залі „Просвіти“. В програму академії ввійшли: вступне слово, хорові продукції, інсценізована рецитація. Після академії Мистецький Гурток „Зарево“ вислав Ювілятові такий привіт: „Молоді мистці згуртовані в Т-ві „Зарево“ у Кракові пересилають Вам свій поклін і щирі побажання з нагоди ювілею. Від долота Вашого ждуть добуття затаєних на дні духа Української Нації великих мистецьких скарбів, за ключем до тієї скарбниці шукаємо невтомно. Ви певно зможете його нам подати!“.

Заборона

Провідник станиці К. О. П.-у в Токах заборонив отворити токівській Кооперативі „Н. Дім“ філію-крамницю мішаних товарів. Як мотив своєї заборони подав те, що в дільницях села, де пляновано отворити нові філії-крамниці існують уже того ж типу підприємства. Такі крамниці є, одначе в іншому положенні, так що одна крамниця певно не зашкодила б, бо село велике; багацтвом і чисельністю населення перевищає деякі наші маленькі містечка. Але, правда, в згаданих дільницях є вже крамниці: одна „Кулка Рольнічого“ друга — жидівська!

До всіх наших Передплатників і Кольпортерів!

До цього числа долучуємо розрахункові перекази. Використайте їх! Шліть передплату на 1938 рік. Вирівнюйте свої залеглості. Приєднуйте нам нових передплатників!

„Голос“ Ваш часопис і його розбудова у Ваших руках.

Новий Виділ віденської „Січі“

Виділ Українського Академічного Товариства „Січ“ у Відні, вибраний на Звичайних Загальних Зборах в дні 26. XI. ц. р. повідомляє, що на своїх сходинах в дні 2. XII. ц. р. уконституувався, як слідує: Голова — Ярослав Явний, містоголова — Богдан Гавдуник, писар — Юліян Залізняк, заст. писаря — Тетяна Терлецька, скарбник — Марія Бріль, бібліотекар — Марта Кравців, архівар — Еміліян Грос

Ревізії та арештування

Дня 26. листопада ц. р. поліція з Корчина, перевела ревізію у Крука Гриця в Яструбичах. При ревізії нічого не найдено. 5. грудня ц. р. та сама поліція перевела ревізію вдруге. Знову нічого не найдено, але Крука арештовано та відвезено до Львова. Цього дня переведено ревізію й арештовано Погоду Мих. в Комарові і відставлено його теж до Львова.

Крамниця „Фортуни Нової“ в Стрию.

В перших днях грудня ц. р. відкрила „Фортуна Нова“ свою крамницю солодощів у Стрию.

Крамниця міститься при вул. 3-го Мая ч. 27, отже положена при найкращій і рухливій вулиці міста, так що доступ до неї дуже догідний. Попри те є вона на новочасний і гігієнічний спосіб уладжена, так що навіть чужі висказуються про неї з найбільшим признанням.

Треба сподіватися, що стрийське громадянство прихильно привітає цю нову станицю українського промислу, полагоджуючи всі свої закупи лише в крамниці „Фортуни Нової“. Зокрема в сезоні перед Різдвяними Святами як постійні мешканці Стрия так і приїжджі з околиці повинні мати на увазі цю крамницю, даючи доказ повного розуміння так актуального сьогодні клича: „Свій до свого по своє“.

З білоруського життя

Виленське Воєвідство заборонило білоруським студентам, членам Білоруського Студентського Союзу носити всякі відзнаки своєї приналежности до Союзу. Від цієї заборони Управа Б. С. С. відкликалась до Міністерства, яке затвердило заборону Воєвідства.

Дня 28. листопада ц. р. Білоруський Комітет у Вильні хотів відсвяткувати „День Білоруської Культури“ — Святочною Аакадемією. Адміністраційна влада не дозволила. Тоді організатори старались за дозвіл на концерт білоруської пісні, одначе і тут без успіху. В обидвох випадках мотивом відмови були огляди на „публичну безпеку“.

З життя литовців у Польщі

Міністерство Внутр. Справ заборонило Литовському Студентському Союзові уживати свойого прапору та відзнак (тим самим заборонило носити членам Л. С. С. — шапок).

Виленське Городське Староство, дня 2. грудня ц. р. покарало 22 студ. литовців за співання національного литовського гимну в дні 2. XI. на цвинтарі при гробі литовського патріота Басановича.

Заборонили віче в справі плебісциту.

На день 13. грудня ц. р. скликано в Перемишлі віче в справі шкільного плебісциту. Всі формальности з правного боку були полагоджені, староство дало дозвіл і вже були розліплені афіші. Протеж те саме староство в останній хвилині заборонило віче, подаючи як причину огляди на „безпеку й публичний лад“...

Новичй часопис

„Волинська Жінка“ це назва часопису, що його має видавати Окружна Управа ВУО в Рівному. З фірми видавця виходить, що „Волинська Жінка“ матиме цей самий політичний напрям, що й „Волинське Слово“...

Горять стирти

В Салівці (Чортківщина) підпалив хтось стирти соломи на шкоду Я. Грабовського, арендаря фільварку в Ягольниці. Згоріло 400 кп соломи вартости около 3.000 зл. — На фільварку в Стегниківцях (Тернопільщина) згоріли дві стирти соломи, вартости 6.000 зл. на шкоду арендаря Пікгольца.

Бурмістр не хоче легалізувати шкільних деклярацій

Дня 16. грудня ц. р. до міської управи в Янові Львівським прийшли українські батьки, щоб залегалізувати підписи на шкільних деклараціях за введенням української мови навчання в публичній загальній школі в Янові Львівськім. Одначе бурмістр Вл. Грабовскі заявив, що підписів не буде легалізувати.

Шкільний штрайк

У Севмоші (Закарпаття) українські діти виділової школи розпочали штрайк з причини невиносимих санітарних умовин.

За приналежність до О. У. Н.

В Чорткові, перед лавою присяглих станув Іван, Володимир Бараник, син б. сенатора. Його обвинувачували в приналежності до ОУН та в тому, що передав ключ з шифрами якомусь Гавронському. На основі вердикту присяглих суд звільнив обвинуваченого від вини і кари.

ПАМ'ЯТЬ ТИХ, ЩО ПОЛЯГЛИ ПІД БАЗАРЕМ

Молодь села Щаснівки зійшлася дня 21. XI. 1937 р. в домі чит. „Просвіти“, щоб спільно пом'янути тих, що віддали те, що мали найдорожче в ім'я найвищих і найсвятіших ідеалів. Трагічну історію Базару представив в короткім відчиті п. В. Пилипчук. Після цього відспівав хор кілька стрілецьких пісень. Однохвилинна мовчанка й позір перенесла всіх присутніх в той день, коли над свіжо викопаними ямами стояли твердо непереможні духом, сильні великою любов'ю до України герої Базару. На закінчення відспівав хор національний гимн.

Ті скромні сходини, лишили у всіх присутніх глибокий і гарний спогад.

День 8. грудня день „Просвіти“. День цей важний для української Нації як і для кожного її громадянина. Підчас Богослужения співав мішаний хор під проводом п. Е. Куша. Опісля о. В. Кузь виголосив дуже змістовну і повчальну проповідь про вагу і значення „Просвіти“ в житті українського народу. По Службі Божій відправилась панахида за 359-ох вояків поляглих під Базарем. Над сумно прибраною могилою в вінки і чорні ленти із золотим написом „Борцям за волю України“ о. Кузь сказав кілька гарних зворушливих слів.

Надзбручанець.

ІЗ ДОЛИНЩИНИ

ПОХОРОНИ БАТЬКА Й СИНА В ДОЛИНІ

Ми вже згадували в попередньому числі про трагічну смерть українця Маріяна Винника, летуна, що згинув в летунській катастрофі в Болгарії.

Дня 13. XII. мати спровадила тіло Покійника до Долини, щоб дня 14. XII. похоронити його тіло на рідним кладовищі.

Тимчасом батько Покійника виїхав до Стрия, просити звільнення його дочки із слідчої в'язниці на похорони брата. Вернувся домів і тут не видержало батьківське серце, бо дня 14. XII. упокоївся в Бозі.

Дня 14. XII. відбулися величаві похорони батька і сина. Ціле українське громадянство Долини гідно попращало своїх вірних Синів, обидвох завжди вірних своїй Нації! Т-во „Сокіл“, якого членом був бл. п. Маріян, взяло організовану участь в похоронах, віддаючи останню прислугу свойому Побратимові в дорозі на вічний упокій... На похорони Покійника прибули делегації з летунського Товариства з Варшави, складаючи вінці на могилі Покійника. Летунське Товариство Болгарське прислало теж вінець на могилу бл. п. Винника. Над могилою Покійника промовляло 5 промовців, які пращали Товариша і Громадянина перед відходом до Країни де чема болю, ні печалі... М. Карфан.

ІЗ ПІДГАЄЧЧИНИ

СПРАВА ШКІЛЬНОГО ПЛЕБІСЦИТУ

Як відомо в цілому краю йде підготовча акція до шкільного плебісциту за українською мовою навчання. В підгаєцькому повіті таку акцію теж започатковано, але... безуспішно, і то через перешкоди з боку влади. От такий факт: в Марковій, пов. Підгайці, Плебісцитовий Комітет приступив до підписування шкільних деклярацій. В тій цілі пішли батьки до уряду волости Завалів, щоб війт потвердив їхні підписи на деклярація. Війт же не тільки, що не хотів потвердити підписів, але зразу навіть говорити не хотів, а коли селяни почали рішуче домагатись потвердження війт відповів: „Я вас не знаю, і вашого сина не знаю, може ви хочете підписувати декларацію за такого сина, що вже оженився“... А пізніше „виправдувався“, що „я немаю жадного „полецення“ від пана старости“.

Батьки післали делегацію під проводом м-ґра О. Яворського до староства в Підгайцях. Делегація одержала таку відповідь від пана старости: „Кураторія шкільна не дала жадного доручення щодо плебісциту. А законні вимоги переводити плебісцит мають тільки два села у підгаєцькому повіті. Т. є. Коржева і Товстобаби“. Не було ради і мусіли батьки післати до Міністерства Внутр. Справ телеграму з протестом. Що з того вийде — побачимо. Марківський.

Хто забуває про свій обов'язок супроти Ювілятки-„Просвіти“, той забуває про майбутню долю Нації.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові розписує КОНКУРС НА ЧОТИРИ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ НЕЗАМОЖНІХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ високих шкіл на акад. рік 1937-38 — дві по 300 зл. і дві по 200 зл. Стипендії уфундовують Вп. Панство Ліна й Микола Малицькі із Шляхтинець к. Тернополя.

Прохання треба слати до Головного Виділу „Просвіти“ до 30. січня 1938 р. До прохань долучити а) опис життя, б) свідоцтво зложених іспитів на високій школі, в) свідоцтво убожества, г) посвідку від відповідної студентської організації.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ОРЛ. — Щиро дякуємо за дописи. „Голос“ будете одержувати постійно. Привіт.

А. К. КОП. — Дуже дякуємо за листа. До „Мал. Друзів“ передаємо. Просимо подати адреси чит., щоб їм вислати зразкове число. Справа, що про неї пишете дуже актуальна і в „Голосі“ буде про неї стаття. Допис друкуємо.

Мр. М. — СОЛ. Дуже дякуємо за надісланий репортаж. Друкуємо. Просимо писати частіше. Привіт!

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, що Вп. Гаврачинський Евген, Золочів, розчислився в цілості за кольпортажу ще перед оголошенням його на IV. листі шкідників „Голосу“.

Вп. Рудик Федір, Миськ. Заплачено до кінця листопада ц. р.

Вп. Золочівський Гриць, Ту. Заплачено до кінця грудня ц. р.

Хв. Т-во „Луг“, Гумниська. Заплачено до 20. січня 1938 р.

Вп. Петриченко Мик., Сок. Заплачено до половини січня ц. р.

Хв. Чит. „Просвіти“, Рудники. Заплачено до половини липня 1937 р.

Вп. Самиця Степан, Терн. Прийшов зворот з допиською: „адресат незнани“.

Вп. Куць Дмитро, Під. Часопис висилаємо постійно від 45 ч.

Вп. Хомишин Василь, Др. Часопис висилаємо постійно, ургуйте на пошті. Довг виносить 3 зл.

Вп. Марчак Р., Мор. На подані адреси часопис вислали. Заплачено до 10. березня 1938. р.

Вп. Завацький Степан, Пятигор. До кінця року належиться 1.20 зл.

Вп. Штокало Гриць, Біле. До кінця ц. р. ще 1 зл.

Вп. Галема Ілля, Греб. Заплачено до кінця червня 1938 р.

Вп. Федик Василь, Зав. Заплачено до 21. червня 1938 р.

Вп. Василик Дмитро, Сер. Заплачено до кінця лютня 1938 р.

Хв. Т-во „Українська Бесіда“, Збараж. Належиться 4.90 зл.

Вп. Амброзійчук Ол. Устє. Оголошення подали. Книжки вишлемо. В справі реферату про „Значення „Сокола“ зверніться до Гол. Т-ва „Сокіл“ у Львові, вул. Руська 20.

Вп. Филик Мих., Бел. Заплачено до 20. січня 1938 р.

В АДМІНІСТР. „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ:

На Добродійні цілі:

Збірка на Андріївському вечорі в Ременові 8 зл.; Збірка на весіллі в Анни і Василя Скіри, Мокротин 4.30 зл.; Співробітники кравецької робітні П. Білоуса Мих., Львів: Мох Данило 3 зл.; Лапко Лев 3 зл.; Семкович Володимир 1 зл.; Білоус Михайло 4 зл.; Свідома молодь Скалатщини 6.05 зл.; Кооп. „Згода“ Вовче 10 зл.; Збірка в Зубкові 5.10 зл.; Молодь Бовшова 4.30 зл.; Федорович Олекса Рудник над Сяном 5 зл.; Молодь Загіря 2.16 зл.; Збірка на весіллі Яцульчака Теодора і Марії Джус, Синевідсько Виж. 4.35 зл.; Збірка на весіллі Литвина, Шляхтинці 3.50 зл.; Збірка на забаві, Шляхтинці 5.50 зл.

На Українських Інвалідів:

Чит. „Просвіти“ і члени, Сморже 5 зл.; Молодь Бовшова 5 зл.; Федорович Олена 2 зл.; Чит. „Просвіти“, Романове Село 1.80 зл.; Грицак Петро, Васильківці 6 зл.; Збірка на вечерницях „Союзу Українок“, Черемхів 3.50 зл.; Збірка на весіллі Марії Мельник і Василя Дмитрука 2.30 зл.; Кипячка 6.25 зл.; Молодь в Мілуші 5.50 зл.; Збірка на весіллі Литвина, Шляхтинці 3.50 зл.; Збірка на 1. листопада, Шляхтинці 7 зл.

На прес-фонд „Голосу“:

Качалуба Теодор, Скалат 1.40 зл.; Інж. Суровий, Гамарня 0.50 зл.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, Чарнецького 26.